

Any I Núm. 19

8 Maig 1908

DE TOTS COLORS

REVISTA POPULAR

Redacció y Administració

PASSATGE DE MERCADER, 10, INTERIOR

Sortirà cada Divendres

Suscripció: dues pessetes trimestre

Numero solt: quinze centims

JOAN M.ª GUASCH.

PUBLICA 24 PÁGINES DE FOLLETÍ.
VIII PLECH DE PAPÀ MI-
NISTRE, (16 PÁG.) CONTINUA:
LA FORTUNA BOJA,
(3 PÁGINES).

15 céntims

Els nostres folletins, desde el primer nombre de Juny.

Desde el PRIMER NOMBRE de Juny, DE TOTS COLORS comensarà la publicació de la cèlebre rondalla escènica de Gerhart Hauptmann, traducció catalana de Salvador Vilaregut,

La campana submergida,

obra que ha estat l'èxit més gran y mes-
rescut de la present temporada teatral.

Aquesta famosa producció, estrenada a «Romea», en una de les sessions que va celebrarhi el *Teatre Intim* que dirigeix l'Adrià Gual, serà repartida en **folletins setmanals de 16 pàgines** y enquadernada mes endavant ab la pulcritut de costum.

IGUALMENT Y AL MATEIX TEMPS, desde el primer nombre de Juny, DE TOTS COLORS, seguint la seva gloriosa tasca de donar a conèixer tot lo bó y millor que vagi estrenantse en el teatre català, comensarà la publicació de la delicada comedia en dos actes, de'n Manel Folch y Torres,

Les ales de cera,

estrenada darrerament a «Romea» ab èxit extraordinari.

Aquesta deliciosa producció, serà repartida en **folletins setmanals de 8 pàgines**, y enquadernada també més endavant ab el bon gust artístich que acredita la nostre biblioteca.

Enllestida la publicació de

Les ales de cera, (2 actes)

y mentres seguirà encara la publicació de

La campana submergida (5 actes)
comensarem desseguida a repartir, en **folletins setmanals de 8 pàgines**

una altra celebradíssima joia escènica de l'autor de

La campana submergida,

el famós poeta alemany Gerhart Hauptmann. Aquesta joia que diem, serà la incomparable producció que du per títol:

L'Assenció d'Annelle Mattern,

traducció de'n Carles Capdevila, que va ser posada ab èxit inmens en el teatre «Principal».

L'Assenció d'Annelle Mattern

te dos actes igual que

Les ales de cera

y acabarem de repartirles junt ab

La campana submergida

que té cinch actes en el seu text original, que serà justament el que donarem de folletí.

Per consegüent les dugues obres que tenim en publicació

Papà ministre

y

La fortuna boja

acabaràn definitivament de publicarse en el darrer nombre de Maig.

Y desde el primer nombre de Juny, comensarem la publicació de

La campana submergida

y

Les ales de cera

y un cop acabada aquesta, mentres duri encara

La campana submergida,

vindrà desseguida

L'Assenció d'Annelle Mattern.

En el nombre pròxim, ja direm la combinació que hem ideat, altament beneficiosa als nostres compradors y subscriptors, pera enllestir dintre aquest més sens falta, les dugues produccions

Papà ministre,

y

La fortuna boja

que tenim en publicació.

Tenint en compte la llista d'obres publicades, y les que ja anunciem per molt aviat:

La llàntia del odi,

Papà ministre,

La fortuna boja,

La campana submergida,

Les ales de oera,

L'Assencló d'Annelle Mattern;

tenint en compte encara que'n guardem en cartera moltes d'altres y que estem al aguait de totes les novetats que's preparen per publicarles si ho creiem convenient, profitós, pràctic y educador pel nostre públich, no volem amagar la creencia que tenim de que la Biblioteca DE TOTS COLORS es, avuy per avuy, la més moderna, variada, econòmica y ben presentada de les que están en publicació a Catalunya.

L' ETERN PERFUM

(DE LECONTE DE L'ISLE)

*Quan ja la flor del sol, la rosa de Lahor
de son diví perfum ha omplenat gota a gota
la retorta d'argila o de cristall o d'or
en la sorra cremant pot escamparse tota.*

*El mar y tots el rius inondaràn en vá
el santuari estret hont ella está tancada:
Ell guarda quan se trenca, son aroma y ell fa
que sa mateixa pols ne resti perfumada.*

*Perqué per la ferida oberta en el meu cor
tu t'en vas escolant, oh celestial licor
que per ella encenia un amor sens igual!*

*Que perdonat li sigui! Resti mon cor guarit!
Enllà del temps, enllà del temps y l'infinit,
mon cor será embaumat d'un perfum immortal.*

Traducció de VICENS SOLÉ.

ELS MESTRES CONTISTES

CIVILISACIÓ

PER

Eça de Queiroz

(Continuació)

III

Are, justament després d'aquet hivern en que ell s'internà en la moral dels negres y feu l'instal·lació de llum elèctrica entre els brancatjes del jardí, esdevingué que Jascinte fou pres de la necessitat moral ineludible de marxar vers el Nord, cap al seu vell casal de Torges. Jascinte no conexia Torges y així, ab dolorós esllanguiment va preparar-se sets setmanes seguides pera aquexa afrosa jornada. El mas, extés per les serres—y la ombrívola casa pairal, ahont resta encara una torre del segle xv, era ocupat feia trenta anys, pels masovers, bona gent de treball, qui menjava la sopa entre la tèrbola fumera de la llar, y posava el blat a secar en les cambres senyorials.

Jascinte, ja a primers de mars, havia escrit curiosament al seu procurador Souza, qui vivia a la vila de Torges, manàntli compondre les teulades, blanquejar les parets y posar vidres a les finestres. Després envià, ràpidament, en grans caxons qui tot just transpassaven els portals del *Jasmineiro*, els confortos imprescindibles per dugues setmanes de montanya—llits de plomes, sillons, sofàs, làmpares de Càrcel, banyeres de níquel, canyerries acústiques pera cridar als servents, catifes perses pera fer suaus els trespols. Un dels cotxers fou enviat conduint un *coupé*, una victòria, un *break*, mules y cascabels.

Després marxà el cuiner, ab la bateria de cuina, les garrafes, la geladora, capses

de tòfones, caxes profundes d'aigües minerals. Bon punt clarejava, en els llarchs patis del palau, se picava, se martellava, talment en la construcció d'una ciutat. Y els bagatges, desfilant lentament, remenbraven una pàgina d'Herodoto al contar l'invasió persa. Jascinte arribà a enflaqueixre ab els treballs de direcció d'aquell Exode. Mes, a la fi, poguérem marxar un mati de Juny, ab l'escuder Grillo y trenta set maletes.

Jo acompanyava a Jascinte per el meu camí de Guiaes, ahont demorava la meua tia, a una llegua de Torges: y anàvem dintre un vagó reservat, envoltats de coxins, portant una fresca provisió de perdius y Champagne dintre una cistella. A mitg camí devíem canviar de tren—en aquexa estació qui te un nom sonor acabat en *ol-la* y un tant suau y candorós jardí de roses blanques. Era un diumenge d'inmensa polsaguera y sol—y allí vàrem trobarhi, omplint l'estreta plataforma, tota una colla remorosa y festiva qui devallava de l'aplech de St. Gregori de la Serra.

Pera aquell cambi de tren, en tarde de festa, l'horari concedia tant sols tres minuts escassos. L'altre tren esperava ja, sota cobert, furiós y xiulant. Una campaneta repicava sonorament. Així, sense esmentar les noies alegres qui abellejaven açalorades, lluint les vestes flamejants, el si opulent rublert d'or, y l'imatge del Sant sobre el capell airós—correguérem, empenyent y obrint pas, fins a l'altre vagó, ja reservat, distingit per un

cartell ab les inicials de Jascinte. Tot seguit arrencà'l tren. Y l'escuder Grillo, y les trentaset maletes! Traient el cos part de fora, vegí encar vora un costat de l'estació, sota els eucaliptus, una montanya de bagatges, y homes de gorra galonejada qui, devant d'ells movien els brassos desesperadament.

Deixantme caure sobre'ls coxins, vaig mormolar.

—Quin servei!

Y Jascinte, assegut vora un recò, sense obrir els ulls, sospirà:

—Quin avorriment!

Una hora llarga, lliscàrem lentament entre mitg de vinyes y camps de blat; y encar el sol s'aplanava sobre els vidres, calent y polsós, quan arribàrem a l'estació de Gondim, ahont el procurador de Jascinte, l'excelent Souza, devia estar esperant ab els caballs ensellats pera pujar la serra fins al casal de Torges. Darrera el jardí de l'estació, florit també de roses y margarides, Jascinte reconegué tot seguit els seus carruatges enfundats encar en les vestes de lona.

Mes al devallar al plà de l'estació, blanch y oretjat—sols hi hagué al nostre entorn calma y solitud... Ni procurador, ni caballs! El quefe d'estació, a qui jo vaig preguntar ansiosament «si havia vist el Souza, si conexia al Senyor Souza», va llevarse amablement la gorra galonejada. Era un jove gros y rodó, ab colors de poma camosina, qui portava sota el bras un volum de versos. «Conexia molt bé al senyor Souza! Feia tres setmanes, encara havia jugat a manilla ab el senyor Souza! Ab tot, aquesta tarde, per disort, ell no havia vist enlloch al senyor Souza!» El tren havia desaparegut darrera les roques altes qui allí penjen sobre'l riu. Xiulant feblement, un mosso d'estació cargolava un cigarro. Vora la tanca del jardí, una vella endolada, devant d'una cistella d'ous, s'endormia blancement. Y l'escuder Grillo, y

els nostres bagatges?... El quefe arronsà somrient les espatlles molsudes. Tot els nostres bagatges eren encallats, ben segur, a n'aquella estació de roserars blanch, qui té un nom sonor termenat en *ol-la*. Y nosaltres èrem allí, perduts en la serra feréstega, sense procurador, sense caballs, sense l'escuder Grillo, sense les trenta set maletes!

Per qué contar minuciosament aquell mal pas? Al peu de l'estació, en un tren-cat de la serra, havia un casal forer del mas, ahont trovàrem encar, pera portarnos y conduirnos a Torges, una euga nafrada, un ase blanch, un noieta y un gos miserable. Y així, comensàrem a guanyar camí, pujant avorridament aquexes vies feréstegues—les matexes, ben segur, per ahont anàven y venien, de la montanya al riu, els Jascintes del segle xv. Mes, de l'altre banda d'una tremolosa passera de fusta qui descompassa un rierol encerclat de penyes afroses, finàren nostres dolors, devant la inesperada, incomparable bellesa d'aquella terra beneïda. El diví artista qui es en els cels compongué, certament, aquexa montanya, una de les seves matinadas de més greu y bucòlica inspiració.

Aparellades foren allí la grandesa y la gràcia... Descriure les valls pàlidas y toves de verdor, els boscos casibé sagrats, les hortes de pomeres oloroses y en flor, la harmonia de les aigues remoroses, les petites ermites blanquejant en les llunyanies, les roques molsoses, l'aire d'una dolzor de paradís, tota la magestat y tota la gentilesa—no es a posta pera mí, home de petita art. Ni crech, així, que fos pera mestre Horaci, car ¿qui podrà jamai cantar la bellesa de les coses, tant sencilla y inexplicable? Jascinte, al devant, sobre l'euga mandrosa, mormorava ab èxtasi:

—Ahl quina hermosura!

Jo, darrera, sobre l'ase, ab les cames penjantes, mormorava també:

—Ah! quina hermosura!

Els enginyosos rierols reien, saltant de roca en roca. Febles brancatges d'arbres florits ens besaven el rostre, dolsa y amistosamente. Molt temps, una merla anà seguint nostre camí, volant d'un arbre a l'altre, xiulant nostres llaors. Serra hospitalaria y amable!... Ah, quina hermosura!

Entremitg d'exclamacions maravellades arribàrem a una avinguda pàlida d'ombra, qui va semblarnos clàssica y noble. Donant una nova vergassada als animals, el noiет guiador, ab el gos miserable a la vora, cridà alegradorament:

—Ja hi som!

Y al fons de l'avinguda aparegué una antiga portalada, a la qual un escut d'armes, de pedra vella, rosegada de la molsa, serenament ennoblía. Ja a dintre, els gossos lladraven ab furor. Y encar no havíem. Jascinte y jo darrera seu, sobre l'ase de Sanxo, transpassat el lllindar pairal, corregué vers nosaltros, de dalt de l'escala, un home blanch, pelat com un clergue, sense gech, qui alsava enlaire, esveradament, els brassos desolats. Era el masover, el Zé Braz. Y tot seguit allí, sobre les lloses del pati, entre el glapir dels gossos, sorgí una plorosa historia que el pobre Zé Braz desgranava tremolant y Jascinte aprenia, enfurismat y pàlit. El masover no esperava a S. Ex.ª. Ningú esperava a S. Ex.ª (Ell deia *inse-lencia*).

El procurador, el senyor Souza, era fòra del Maig ensà. Havia sortit a cuidar la seva mare ferida per la cossa d'una mula. Ben segur, hi havia hagut un mal entés, lletres perdudes, qui sab?... Perquè el senyor Souza, sols contava ab la vinguda de S. Ex.ª... al mes de Setembre, per la verema! A la casa, encar havien de comensar les obres. Y, per disort, S. Ex.ª podia veure les teulades sense teules y les finestres sense vidrieres...

Vaig creuar els brassos, verament esglaiat. Però y els caxons—aqueixos caxons remesos a Torges ab tanta pena, el mes d'Abril, plens de matalassos, de confort, de civilitació?... El masover, astorat, sense haver esment, obría el ulls minúscols enaigats de llàgrimes. Els caxons! Si no havia arribat res, si no havia vist res, ell! Y tant gran confusió l'escometia, que cercava sota les voltes del pati y en les amples butxaques de les calses... Els caxons! Vaja, no! Ell no n'havia vist cap de caxó!

Fou llavors que el cotxer de Jascinte (qui havia conduit els caballs y els carruatges) s'apropà greument. Aquet era un civilisat—axis, tot seguit acusà al govern. Ja quan ell servia al senyor viscompte de S. Francisco, s'eren talment perduts, per poca copdicia del govern, anant de la ciutat a la serra, dos caxons ab ví vell de Madeira y roba blanca de senyora. Per axó, ell, escarmentat, sens confiança en la nació, havia de cap manera volgut desamparar els carruatges—y aquets eren, justament, tot això que restava a S. Ex.ª: el *break*, la victoria, el *coupé* y els cascabells. Només que, a n'aquella feréstega montanya, no havien amples camins per ahont els rodessin. Y com a la casa pairal sols podien arribarhi traginats sobres grosses carretes de bous—havia cregut més sanitos deixarlos allà baix, a l'estació, immòvils sota les amples vestes de lona...

Jascinte, desolat, restava devant meu ab les mans caigudes dintre les butxaques:

—Y are, ¿qué fer?

Sols podríem axoplugarnos tristament en la fosca casa pairal, pendre'l sopar d'aquell bon masover, el Zé Braz, y dormir durament sobre'l llit, entregats al destí. Pujàrem. La escala noble portava a una balconera, sota teula, resseguint la fatxada del casal y adornada, entre'ls grossos pilans, per caxes plenes de terra

negrosa, tota florida de clavells. Vaig cullirne un. Entràrem. Y el meu pobre Jascinte pogué contemplar, a la fi, les cambres pairals! Eren grandioses, ab les altes parets emblanquinades que el temps y la solitud havien ennegrit, buides, desoladorament nûes mostrant tant sols com a signe de vida, una pila de cistelles o un polsós feix d'aixades pels recons. En els sostres llunyans d'alzina fumosa, albejaven febles clarianes—qui eren trosos del cel ja pàlit de la posta, sorprés a través els forats de la teulada. No restava un vidre sencer. A voltes, sota les nostres petxades, una viga corcada cruxia y s'enfonsava.

Arrivàrem a la darrera, la més gran, ahont havia dugues velles arquees profundes, guardadores de grà; y allí esguardàrem, melangiosament, això que'ns restava de les trenta set maletes—els abrichs polsosos, un bastó y un nombre del *Diari de la Tarde*. A través les finestres sense vidres, per ahont s'entreveien les corones pàlides de les arbredes y les serres blavoses de l'altre banda del riu, entrava l'aire, ample y montanyós, voleiant ab forsa com en la nuesa d'un terrat, ab sentors aromoses de pineda. Y de la llunyania, de les valls profundes, pujava anyoradorament una veu de pastora. Jascinte exclamà desmaiàt:

—Es horrorós!

Jo vaig dir feblement:

—Es camperoll!

Traducció de BOLVA.

Costa amunt

Avuy hem tingut visites. Acabàvem de dinar quan han trucat a la porta. Poch després ha sigut introduït el visitant. El meu lloch en la taula ve davant del corredor del pis. pel qual, girantme instintivament, he vist caminar, vers al

menjador, a un home vell, d'aspecte pobre, mes aviat alt que baix, cos prim y cames llargues y febles... L'aspecte de tot ell es forsa simpàtich, endevinantse en tots sos detalls la grandesa de la juventut fugida. Sa pobresa està en contrast ab sa indumentaria bona y ben conservada. Les sabates llueixen tota la netedat exigible a sa pobresa; els pantalons, a jutjar pel petit tros que deixa veure l'abrich, sos bons y nous; en l'abrich, se nota que sa estructura no està en relació ab la edat del qui'l porta, cobrint sa testa un barret fort un xich usat. Totes aqueixes prenes son donacions fetes per sos antichs amichs y coneguts y això fa que encara que no se sapiga son passat, se dedueixi, per les prenes de roba donades, que sigué de bona posició.

Desde mon lloch l'he vist avensar a petits passos insegurs y a mida que aven-sava ha aixecat son bras dret y poch a poch s'ha descobert, ensenyant sa nevada testa, mentres ab sa mà esquerra sostenia a poch tros del trespol al company de sos passetjos, el bastó que l'ajuda y alenta a caminar.

Es un home, un senyor, que actualment està a les *Hermanitas*; es antich conegut de casa però que jo'l coneixia sols per referencies y a dir vritat, m'ha sigut agradosa sa visita, puig que tenia veres ganes de coneixel y avuy la casualitat, o millor dit, sa desgracia, ha complert mon desitg.

En la taula li han assenyalat el lloch front a front al meu, que ell ha ocupat reflexant son rostre la gratitut que sentia per aquell bon aculliment. El cas era que sols pot sortir a passeig els dilluns y els aprofita per anar a dinar a casa d'un antich dependent seu y avuy, al arri-varhi, els ha trovat fòra, venint a casa en busca del dinar que no havia trovat, haventlo invitat a ferho ab nosaltres.

Emocionat y agraït ha ocupat el

lloch assenyalat. Desde'l moment que l'he vist m'ha sigut interessant sa figura y no l'he deixat de vista per voler endevinar en son rostre les penes passades y l'angoixa actual.

Al posarli el plat al davant, ha pres son rostre una expressió d'alegria comprimida per nostra presència y seguidament s'ha posat a menjar ab dalit; sab que es precis ferho pera conservar la vida y ell vol conservar-la a pesar de sos desengany, de les penas y la edat que té.

Jo el contemplava embadalit y corprés al recordar son passat d'abundó y compadía son estat present; me feia l'efecte que tenia davant meu una història vella y arrugada, ab sos fulls plens de negres penes, desilusions, treballs y engany, tot confós y barrejat ab ver amor y honradesa que de res li han servit pera ferli més planer el camí de la vida, que per ell ha sigut una seguida pujada pedregosa y tota plena d'entrebanchs.

Esposantme a esser indiscret pel desitg d'entaular conversa directament ab ell, li he demanat quina edat tenia.

—Vuitanta dos anys—m'ha dit com fatigat pel pés del temps. A vuitanta dos anys ja s'es vell y més encara quant s'han passat treballant y sofrint y s'arriba a la vellesa sol y desamparat.

—Y, viu be a les *Hermanitas*?

—Si; no podem queixarnos y menys jo, que'm teneu un xich més de consideració, perquè tots els altres son també vells y pobres y pobres també d'educació. Aixís com jo, sou quatre o cinch. emprò l'un està malalt, l'altre impedit d'un costat, l'altre té dolor, quedant sols jo ab la habilitat que'm permeten els anys y els lleigeixo oracions, dirigeixo la lletania... y per aixó'm consideren...

Veient que sa amabilitat el distreia per contestarme, l'he invitat a que seguis menjant.

—¿N'haurà vist moltes, vritat?

—¿Si n'he vist? No me'n vuy recor-

dar... Hi ha dies, que prefiria no despertar-me!...

—No ho fassi tant fort—li he dit ab tó amistós.

—Si; creguim. Al veure que he passat la vida tan plena de tristesses... Quan recordo ma joventut y de la manera que estich ara, no essent per culpes meves!... —y al dir això, se remarcaren les arrugues de son rostre y l'emoció omplenà sos ulls d'aigua.

Jo me'l mirava sens perdre un detall; l'escoltava sens escapàrsem el mes dèbil sospir; entreveia en ell el desengany de la vida.

—La fatalitat m'ha perseguit sempre —seguí dient—ab fatichs y treballs vareig montar una casa, crear una familia y en el transcurs del temps els he vist desapareixe un a un, destruint lentament ma obra procreadora, deixantme sol a ma vellesa perquè aixís en ma solitud puga contemplar millor les runes de mon bon temps passat; mes, poch me'n queda ja de tristos recorts...

—No, home; no hi pensi ab la mort.

—Si no'm fa por, no. Per lo que he d'esperar d'aquesta vida després d'haber treballat tant... La mort es mes injusta!...

—Y no n'hi viu cap de fill?

—No; per ma desgracia. Fa quatre anys va morir-se el petit. Era enginyer; hauria sigut un sabi, jo vivia ab ell y comensava a passar tranquil ma vellesa quan la mort, injusta, me'l va pendre no deixantme d'ell mes rastre que'l condol, que contribuí a envellir-me més encara. Quan més hauria valgut que se m'hagués emportat a mi, que ja no puch fer més que nosa per tot ahont vaigi y hagués deixat a ell, jove, instruit y plé d'ilusions que tal vegada l'haurien ajudat a pujar costa amunt per aquest camí de la vida!... M'ha deixat a mi, que ja no puch donar res de nou, emportant-se'n a ell quant encara no sabíem lo

que hauria fet sa pensa estudiadora!...

La emoció l'ha ennuegat rebrotant de sos ulls dues grosses llàgrimes que han lliscat cara avall...

Fondament emocionat m'he despedit d'ell per reclamar ma persona el treball diari y ananthi, he pensat ab la sutilessa d'aquesta vida plena d'enganys y penes y tot emprenent el camí seguit per l'hoste vell y pobre he presentit que tal volta el meu, també seria un seguit costa amunt... Y en la incertitut del futur profit de mon treball, han acudit a ma pensa les paraules d'aquell vellet que diu que la mort a voltes es molt injusta...

P. GALIMANY.

INTIMA

*Aixís, acostat més, hermosa meva,
ben apropet;*

*que'l fret s'espanti y'l bon temps revisqui
fugint l'hivern.*

*Quina gebrada! Aixís, ben fort abràssem,
encara més;*

*de jove primavera l'escalf donem,
donem un cel.*

*Mira que aucelles volen arraulides
dels camps a frech,
mirala aquella. ¿veus? caiguda d'ales
s'ha mort de fret...*

*Quina tristesa fa, sembla mentida!
Pobres aucells,*

*com apleret en la catifa blanca
tots van caient!...*

*No t'abasardi aixó, nina volguda,
no temis res;*

*la neu que cau may pot glassar ma vida,
tu si ho pots fer...*

*Y mentres desde'l cel, llàgrimes caiguin
mandrosament*

*lluitem abdós contra elles ab las ànimes
ben apropet!*

FLORENCI CORNET COLOMER.

AIGUADES D'EN LLAVERIAS.—
CARICATURAS D'EN BAGARIA.
—ESCUPTURES Y DIBUJOS
D'EN BERGA Y BOADA.

Decididament: allò era obra de miracle. Era com si totes les aigues de les selves cantessin entorn meu; era com si tots els cels riguessin sobre meu; era tota la maravella dels colors feta llum y presencia davant els ulls contemplatius... Era el recort, el sentimental recort de les hores sentimentals de vida quan l'immensitat de la Naturalesa, prodigiosa mare dels nostres dolors, enronda el cor melangiosament y enfonsa la vida humana en la adoració... Totes les evocacions se feien lluminoses y eternes y— ¡oh doble miracle del art!— esdevingudes bella quietut y definitiu encantament per la mà artista tenien per ella mateixa un renaixement de realitat qui les fa viues y palpitantes. Aixís recordeu aquella vostra aventura d'amor davant del mar en la ardença calitjosa de la tarde y aquell vostre silenci meditatiu davant del misteri de la Natura, mentres el cel y les aigues canten l'oració capvespral... Aquesta que sentiu, evocació emocional, davant les obres d'en Llaverias es la seva senyal d'art veritable. Perque en Llaverias ha condensat en la maravella justa del color la veu de les aigues y de les montanyes y de les roques y de les fades. Sobre les seves teles la Vida s'hi revolca sensualment— mercès sien donades al evocador qui ha fet meravellós y tou l'ample llit inacabable.

¿Haveu sentit? Haveu sentit quin soroll, suara? ¿Quin riure y quin cridar? Es en Bagaria qui exposa caricatures de fusta. Això de les caricatures de fusta ve a esser una mena de ninots ab molts distints objectes: ensenyar la sobtilitat artista del autor y els inconvenients del monocle; la transcendencia del paraguas y el desitg de discussió... Poc a poc aquest deliciós Bagaria qui va pel mon ab el cor a les butxaques dels demés y els secrets dels demés a les burxaques seves, ha anat introduint en

el seu art un segell de distinció y de elegància espiritual qui li fa endevinar la contextura anímica dels homes.—Quin meravellós acert aquest d'en Gual extenent la mà pera convèncers de que plou, avants d'obrir el paraigues; ¡com queda retratat aquell Gual minuciós y curós qui sab arrodonir sense inutilitats totes les coses!—Quin meravellós acert el d'en Casellas, bisbe sensual, meditatiu del Renaixement, Benjamí de Noucentisme, sota l'ombra sacerdotal del seu ample barret qui es una psicologia y una religió!

Heusaquí qu'en Bagaria ha fet de la fusta una materia artística y casi racional y ha fet de la caricatura un art de llerda sobtlesa qui es tot el seu secret.

L'altra dia vaig sortir de casa satisfet y tranquil y reposat, com un bon senyor que després de servir l'escaiola al bell canari surt a pendrer el sol, a la Rambla, en la beatitut d'un dematí de festa.

Poc a poc vaig arribar-me fins a can Parès. Talment com el bon senyor, després de la misa.

Vegi les escultures den Berga y Boada, qui ha conseguit ab neta y honrada sencillesa de medis fer art escultural molt lloable. Lo més lloable es una mena de fervor y d'emoció qui traslluen ses obres y arrodoneix la factura. En la hora aquella de la meua beatitut les obres d'en Berga me foren grates.

PUCK.

EL RIURE

A MON AMICH FRANCISCO
CAMPS Y MARGARIT.

Riure: heus aquí ab una sola paraula tot un poema. Riure! Voleu res més hermos? A quin major grau de felicitat pot aspirar un mortal que riure, riure eternament?

Hi ha moltes menes de riure; però el veritable sols es un y aquest es, preci-

sament, el que s'apaga mes prompte el que té la vida més curta.

Hi há qui riu de veure riure als altres: que es el riure mes ignocent. Hi ha qui riu perque si: que es el més afins ab l'anterior. Altres riuen per temperament: que son els més. Altres riuen de satisfacció: que son el menys. Hi ha qui riu per capritxo; hi ha qui riu per forsa: hi ha qui riu per coqueteria; hi ha qui riu perque li está bé. Alguns riuen pera animar als tristos: hermos riure. Altres ironica-ment, altres per pose y alguns riuen de la desgracia pera no indignarsen.

Les noies son les que riuen més y es natural que aixis siga. Res més hermo-sissim que una boca fresca, badada per-filant un rosari d'alabastrines dents, esclafintelsinarmónichs són d'una juvenil rialla. Les rialles guanyen en la boca de les noies; sorgeixen mes vibrants, més plaentes, més alegres. Un riure bell d'una noia bella inspirarà, sempre als poetes per escépties que's diguin: perque el riure, y més el d'una dona bella, es un himne, es un cant a la vida, a la alegria, a la joventut, a la primavera eterna som-niada: té més de diví que humá, es el mateix cor que canta.

El riure es un art que no'l posseïxen totes les genst; un riure indiscret, extem-porani, pot promoure enfados y desor-dres, Saber riure a temps es una gracia, dona un barnís de cultura y ilustració que honra y considera.

Els ressorts amagats, les subtilitats del riure, sols son perceptibles pels esprits refinadíssims. Un amich meu, mestre en l'art de l'apreciació, distin-geix, pel riure, a les persones: Aquest riure—diu—es inglés. aquell riu en ale-many, aquesta senyora riu en francés: y quan sent una rialla esclatanta, clara y forta d'aquestes que omplen la boca y's disputen la sortida, diu qu'es de casa nostra y si mireu al entorn hi veureu, sens dupte, una de nostes noies catalanes

ab la galta mate y encesa encara tremolosa del bell riure.

El que sab riure fins en els moments més tràgichs té una gran condició pera viure; pera ell no hi ha obstacles, no hi ha temenses: passa de lo cómic a lo sentimental y ho barreja y obra y disfruta.

Saber fer riure ja es més difícil: provocar la rialla a un públich sense caure en la xabacanería, té un mérit que posseïxen pochs, no tots els pallassos arriben a n'aquet grau de perfecció que unicament alguns d'ells han assolit.

Se conta que un nen caigué malalt y no reia: ell que era l'alegria de la casa! y un nen que no riu es com un Sol sense llum, com una flor sense olor, es un viu mort per dintre. Ell volia riure, ho demanava y els metegs no tenen remeis pera produir el riure.

El nen demanava el *clown* que, tres dies abans, havia vist en el circh eqüestre. El pare, desesperat, anà a trobar al *clown*, li explicà el cas ab mal continguda emoció y dues hores més tart enfront de casa el malalt parava un cotxe, en descendencia Mister Bill tot cobert y se presentava blanch de cara, ab son ample trajo tricolor, davant del nen fent iguals cabrioles, ganyotes y xisclets que executava en el seu art, y el nen va riure, va riure tot seguit y cada jorn reia més quan hi tornava.

El pare, ab les llàgrimes als ulls, estrenyé efusivament la mà del *clown* pera donarli mil mercés, semblantli tot insuficient pera pagarli l'immens valor de la vida del seu fill va dirli que demanés...

Mister Bill ab la seva rialla innata, salvadora, va contestarli:—Vosté no'm deu res, unicament li accepto l'honor que'm proporcionarà en l'avenir el posar en les meves targetes: «Mister Bill Clown. Especialista en les malalties dels nens tristos».

JOAN REDONDO.

Pàgines festives

ARRIBADES Y ADÉUS

Quan ens té d'arribar un parent o amich de fóra, de primer llegim la carta que'ns ho anuncia, correctament escrita y si es encara carrincló, ho diu ben clarament: «Pienso llegar mañana por la tarde pues salgo esta noche en el expreso».

Un cop rellegida per cerciorarnos ben bé de l'hora de l'arribada, v a fi y efecte de comensar a fer preparatius dels que mana la cortesia, la fem al sobre, després a la butxaca y no tornem a sortir fins a deixarla a la dona perquè se'n enteri. Aquesta, quan li entreguem, de primer somriu vis a vis de quelcom de nou, de una curiositat que lo mateix pot tenir de agradable com d'empipadora. Però sorpresa! al fi, y com la dona es prou sabut que es tasanera de naixensa podem facilmente observar que se l'empassa d'una glopada o a continuació comensa a fer els primers passos perquè tot marxi com una seda. La *manteleria*, surt a pendre un xich la fresca perquè li marxi l'olor de xicranda, els coberts son netejats ab exquisits polvos de bicarbonat, la vaixel·la xiuxiueja en mans de la minyona, y per lí venen les ordres de compra, que aquest cop es precis fer macarrons a l'italiana y algún rostit de cuidado.

Després anem a l'Estació, prenem Andén, y esperem ab relativa impaciencia l'hora de les encaixades. Mentrestant el dinar marxa; les especies hi son distribuïdes ab discreció, ab mida, previa una sucada y una tastada. El tren arriba y vé alló de—Ola! Que tal? Estàs molt gràs! Te trobo molt bó! Que feu per allà dalt? Y la dona?

La comitiva arrenca en mitg d'un bullit de maletes, coves y farcells. Aviat ens adonem d'un cistell que porta cuidadosament nostre parent y que hi endevinem fruita, tocino y alguna perdiueta...

Com se veu, les arribades sempre resulten plenes d'alegria. Llevat d'un xich de molesties per les butxaca, lo demés tot somriu. L'amich ens explica coses que poden interessarnos, y coses que no'ns interessen gens: però les escoltem.

En cambi, les despedides y adeus! tenen un no sé què d'agredols, com una mena d'alegria quan marxa una persona que'ns deixa.

Descomtades les despedides tràgiques de família, anem a lo agredols.

D'això derrer, lo més corrent es la parella ja concertada y que ell surt a fer un viatjet... Anades. vinguades de cà la xicota, paraules plenes de sinceritat, gelosia de la noia, temensa de la sogra, dies enguniosos.

Per fi l'hora es arribada y el tren no està per dilacions; a l'hora puntual ni un minut més ni un minut menys. Ella sangloteja ab els ulls humits, la mare fa'l cor fort, el noy desde la portella del wagó tracta encara de convenceles donant a la mirada un bell caient de sinceritat, tot esclament:

—Quan arriui a X; ja vos escriuré.

Ella: —No pot ser abans?

—Que tens por d'un descarrilament? pregunta ell maliciosament y satisfet del xisto.

—No, però els homes...—fa ella.

—Vaja, prou!.. No es pas aquest el moment més indicat pera filosofar...

(Repich de campana)

—Bé adeu, no't capfiquis massa; menja forsa que la salut no té preu y escriume, que jo no m'oblidaré de tú.

—Adeu!—li diu ella compungida y donantli una encaixada d'aquelles que extreimeixen el sistema nerviós.

El tren arrenca, y la sogra badant, si es descuida no es a temps a fer ni una carícia al seu futur gendre.

El tren fuig d'aquell voleiar de mocadors... y mare y filla, després d'esperarse fins l'últim revolt dels wagons, tor-

nen a la ciutat somiquejant de cor.

En l'alegria de les arribades y en la tristor de les despedides, son dues coses que gairabé sempre que passo una estació ferroviària, m'hi deturo per pensarhi. Y això que es un tema tant gastat!

S. E. R.

PRINCIPAL.

Continúen ab èxit grandíols, les representacions del famós *Detective*. Van perfeccionantse els actors y el públich, més nombrós cada día, ne surt ben impresionat.

ROMEA.

Les ales de cera.—Va agradarnos tant aquella comedia escaienta que ab tant ingeni s'ha empescat y ab tanta trassa ha dut al teatre en Manel Folch y Torres, que no hem parat fins a conseguir permis per incloure-la en el nostre folletí. Ella serà publicada en aquestes pàgines, ab tots els honors de consuetut y aixis els que l'hagin vista representar tornaran a fruitir-la y admirar-la en llibre y els que encara no hagin tingut la sort de véure-la en escena podran ferse càrrech de les nombroses belleses que tanca, de la subtil psicologia que hi campeja, del dialèch literari y graciosíssim que l'adorna y finalment d'aquella natural y lògica successió de ben mogudes y rialleres escenes que, entrellasantse, formen el deliciós teixit de l'obra artística...

Son *Les ales de cera*, una trovalla, un model a seguir pels autors que vulguin redimir el nostre teatre del dictat de groller y primitiu que li han penjat al coll els que només han vist representar, en els nostres teatres, drames y comedies d'espardenya y barretina y demés indumentaria pagesívola. Son *Les ales de cera* festí pels paladars delicats, plat selectíssim servit en la taula catalana per un enamorat de les modernes corrents literaries; obra d'ingení y d'alegria, de coneixedor del cor humà y d'amorosíssim y piadós esbrinador dels nostres defectes y virtuts.

Son *Les ales de cera* obra de crítica y optimisme armonisats; lliu de vida; model de gracia y bonhomia y sobretot nova y victoriosa empena que du el nostre teatre, en fons y forma, més enllà dels vulgars y corrents camins del teatre de sempre: teatre de crits, empenes y trepitxades...

En *Les ales de cera*, totes les coses passen suau y plàcidament. Del primer acte, pot dir-se que només té una escena, però tant plena de matissos y delicadeses que ella val per tota una llarga exposició ab personatges epissòdics y final de trons y llamps. Y també el segon acte es conduhit ab pausa y estudi, arribant al desenllàs ab forsa naturalitat, gracia y justesa. La comedia, en conjunt, es escoltada, donchs, ab l'esperit atent y el somriure als llavis y quan cau el telò ens trovem convençuts per l'autor y li agraïm de tot cor que per impresionarnos no'ns hagi trasbalsat sense solta ni volta...

Una comedia aixís, de detall, de matís, de cuidada psicologia, difícilment podia ser ben interpretada pels nostres actors, massa avesats a cridar, a l'ensar-se a suplir ab extrems de gest y de paraula, lo que no pot dir-se sinó posant-hi tot l'esforç de llurs, estudis y pacients observacions... Ni la Barò ni en Vinyes varen deixarnos convençuts y si en Goula no sabia el paper, en Tort y la Ballvé se'l sabien bastant, però tampoch feien res d'extraordinari. Ab tot, en les succesives representacions, la obra s'ha posat ab més bona voluntat y ara fins els actors son aplaudits ab justicia.

Creiem, que *Les ales de cera*, s'aguantaria molt de temps en els cartells y serà representada aviat per tots els escenaris particulars, ja que, ab compte y estudi, es facilíssim posarla en escena y dona motiu y ocasió de lluhiment a tots els personatges que hi intervenen.

Peus de plom. — Es un monòlech d'en Burgas que va representar en Vinyes el dia del seu benefici. L'obra es escrita ab correcció y revela en l'autor condicions envejables d'observació, ingeni y sobrietat. En Burgas, podia caurer en lo groller y's manté sempre en el camp de la bona literatura. Y al felicitarlo y aplaudir-lo, senyalem a n'en Vinyas com un perfecte interpretador de *Peus de plom*.

NOVETATS.

Il Dedalo, drama en quatre actes de Hervieu, es una producció que sense tenir res de extraordinari, interessa y commou, sobretot en el tercer acte que conté moments de veritable fortaleza. Aquell amor renascut entre els antics esposos, en presencia del fill que ha arribat a les portes de la mort, realment té grandeses exquisides y atrau fermament al espectador, sobretot quan es interpretat ab l'acert ab que varen ferho la Tina di Lorenzo y en Carini, que, en certs instants, conseguiren fernes oblidar la ficció escènica; tanta era la intensitat ab que digueren els respectius papers!... Però *Il Dedalo*, en conjunt, no fou un èxit. El darrer acte, per si sol, es capàs de enfonsar qualsevol obra, per ben concebuda que estés, per aplaudiments que hagués conseguit durant el seu desenrotllament. Aquell final efectista, *combinat*, melodramàtic, va deixar fret al públich y l'obra va morir per no aixecarse més malgrat les innegables bel·leses que conté y la arrodonida interpretació que va donarli la companyia...

En *Marcella*, comedia de Lardon que diumenge va posarse en escena, novament tinguérem ocasió d'admirar el talent de la Tina di Lorenzo.

Dilluns va celebrarse el benefici de l'Armando Falconi. S'hi representà *Santarellina* y el monòlech *Celebrità*. El públich festejà sorollosament al beneficiat, que tantes simpaties ha sabut guanyarse entre nosaltres.

Agrupacions y Societats

Aplech Familiar. — Havem deservit mes moderats aquesta vegada. L'obra *Homar* apesar de dur tanta complicació escènica, fou ben interpretada per els senyors Solà, Rovira, Torres, Altivez y Mas; el senyor Solà (director d'escena), es persona que si s'enmotlla en papers d'actors generich ne sortirà mes triomfant que fent actors de caràcter. L'actor còmic Mas, cal moderar un xich l'exageració: no necessita apel·lar al monisme. La decoració nova, hermosa y de tons delicadíssims. Ah... se'ns manifestà que la nostra ressenya última atacant al quadre, fou ben rebuda, perquè era de justicia y veritat qu'es estrany tractanse d'aficionats? Però la qüestió es que han posat mes cor y ànima a la darrera obra.

—*Assiàtic*.—Dissapte darrer s'hi representà un drama castellà, regularment interpretat y *La Planxadora* desastrosament representada.

Això dels aficionats posar la malaventurada *bandeja*, ¿no val més vendre les localitats? Es una plaga!ls beneficis, y allò de la safata sembla que's demani almofina a la porta d'un alberch per amor a Deu. ¡Fugim de la rutina!

—*La Odissea*.—*Terra baixa* en preparació y l'estrena d'un monòlech en prosa den Pous Burgués nomenat *La víctima*. En parlarem.

—*Juventut Guerrer*.—Està en ensaig el drama en tres actes *Mare eterna*. Que sien profitoses les vetlles que's passen estudiant.

—*Planter Artístic*.—Baix la direcció d'Isidro Cases, s'hi representà'l drama den Guimerà *Terra baixa*. L'obra fou aplaudida, encara que ab l'execució s'hi nota a voltes molta irregularitat a n'el conjunt. Si'l drama hagués estat mes ensajat se n'hauria tret mes partit, pero no deixaren de guanyarse picaments de mans les senyores Boix, Martinez y senyorettes Boix y Feenandez. En quan als senyors, se portaren ab tot son desitg de cumplir, en Cases, Soteres, Ventura, Borrell, Colomer, Colet, Moxella y Llorba. El jove Borrell cantà un fragment de *La tempesta* essent aplaudit, encare que no te una veu recalable: cal estudihi un xich. De la pessa no val la pena de dir-ne res: la detestem.

Avant sempre.—*El Passa Rius y A la lluna de Valencia* foren les darreres obres escullides pel quadre dramàtic. La senyoreta Duran ab el paper de *dama ingènua* fou aplaudida, es una actriu que farà forrolla a no triar gaire. Hi estigueren bé, els Srs. Segura, Canals, Saladrigas, Terramadé, Icart y Ribó. Al segon acte, s'hi nota indiscreció a causa de la complicació de figures en escena. Molt cuidada, ja qu'això es culpa de la direcció escènica.

—*Centre Republicà Federal del Poble Sech*.—Per la secció de caixistes de *Las Noticias* s'hi celebrà una representació teatral representant el drama de l'Iglesias *El cor del poble* y una pessa castellana. L'execució arrodonida y mereixent lloansa la Sra. Boix y els senyors Rovira, Fidel y Nogué en primer lloch y ajudats pels senyors Monforte y Monserrat. El teló tingué qu'aixecarse repetides vegades per l'esclat d'entusiasmisme qu'ab justicia se feu als estudiosos aficionats. Aixis es com se surt vencedor; estudiant y fentse'l carrech que no's fa *comedia*, sino, altre cosa mes enlayrada qu'es, art.

Felicitem als actors y als organitzadors de tan agradable festa.

—*Ateneu Autonomista. Districte VII*.—Demà tindrà lloch la presentació de l'Orfeó compost de senyorettes que componen l'estol de rossinyols de la «Nova Cathalonia». Ens plaurà parlarne, mes, quan hi estem anunciades

audicions de Haudel, Mendelosen, Borrás de Palau, Llovera, y del mestre Manel Martí, que n'es son director.

Clarís.—Demà passat, baix la direcció de D. Baldomero Gomez, s'hi representará la comedia en tres actes *El joch dels disbarats*.

Hi assistirém.

LES CORTS.—«Ateneu Republicà».—Per complicacions sorgides a darrera hora se cambià'l programa representant en lloch de l'*Otello*, les pesses *Un bany rus*, *L'amor es cego* y *La Cartilaginotalgia*, interpretades xamosament per la Sra. Hostau y els senyors, Bonet, Ferreres, Prats (F y R), Rico y Garcia. Pel vinent diumenge el benefici del estudi actor Joan Rico, havent escullit el drama den Ferrer y Codina *Un manresà del any vuyt* y el quadret marinesch *Sirena*. En direm quelcom.

SANT GERVASI.—«Centre Autonomista Català».—El diumenge passat posaren en escena la comedia en dos actes *La Malvasia de Sitges*. La representació ana molt fluixa notantshi molt la manca d'ensatjos. La Sra. Loran es la unica que podem citar com a bona els demes Sra. Sala y Srs. Serra (J y E) y Boquet, (P. y E) molt fluixos. Llastima que no es prenguin la molestia d'ensajar mes puig ab els elements ab que compta el quadre Escenich d'aquest centre podien sortir les funcions molt mes arrodonides.

Per el dia 10 tenen anunciada la hermosa comedia en 4 actes d'en Joseph Morató. *La Fortuna boja*, obra que publica DE TOTS COLORS.

GRACIA.—«Centre Nacionalista Republicà».—Diumenge passat s'hi posà en escena *L'héro* de'n Santiago Rusiñol, que fou representada ab verdader amor, sortint per aquet motiu ben arrodonida; el senyor Claramunt fent d'*Héro*, tingué escenas qu'es posà a l'altura d'un verdader actor, lo mateix hem de dir del senyor Xuclà, el senyor Nolla com sempre ben encaixat y expressiu en tots els moments la senyoreta Hernandez estigué discreta y els demes, senyores Cassases, Roldán y senyors Adrià, Bertrán, Sanchez, Xaus y Barberà contribuiren a que'l públich aplaudís l'obra.

—«Agrupació de Cuartetos La Filantrópica».—Aquesta entitat anuncia aquet mes, la inauguració de la temporada, per la companyia que tant encertadament dirigeix la aplaudit actor Joseph Roig y de la que formen part les senyores Mercè Abella, Dolors Varela y la senyoreta C. Capdevila ¡es d'esperar que ab aquets elements podrem fruir las bellesas de les modernes produccions.

Per diumenge anuncian la comedia *Cel rogent* y el drama en un acte den Florenci Cornet *Amor boig*.

—«Centre Moral Instructiu».—El dia tres tingué lloch la segona representació del drama *L'escolanet* den F. Comerma que com ja diguèrem el dia que va estrenarse, es pobre de construcció y d'assumpto poch interessant.

—«Unió Republicana Graciense». — Un aplech de joves d'aquesta entitat, han constituït el grup «Peer Gynt» ab el fi de conreuar el modern teatre naturalista, posant en escena obres originals o traduccions que despertin viu interès, ja per sa tesis, ja per la fama de que vinguin precedides.

Verdaderament es d'elogiar, la penosa tasca que s'han emprés aquests joves y seria ben merescut, qu'aquel suprimís esforços, fos coronat ab un seguit d'èxits qu'estimulés son treball.

La inauguració de les vetllades tingué lloch el dia 3 d'Abril, possant en escena *Quan ens despertarem d'entre'ls morts...* d'Enrich Ibsen.

S'ha d'agrahir molt la voluntat que hi posaren tots els qu'hi prengueren part, puig se veia que cada un d'ells ab son estudi havia comprés el personatge, el senyor Roig feu un «Rubek», plé de detalls, sense desviar-se ni un sol moment de l'acció del drama, per lo que no podem menys que felicitarlo desde aquestes columnes, esperant poguerlo tornar aplaudir en altres produccions d'aquest gènere, puig en ell hi veyem una verdadera anima d'artista; lo mateix hem de dir de la senyoreta Roldán que feu l'«Irene» ben justa sobretot en el primer acte, la senyoreta Prats tingué moments sublimes, la senyoreta Carbonell y els senyors Espinet y Font no deslluhiaren per res el conjunt. Llàstima que la presentació escènica no hi hagués ajudat un xich mes.

En resum una vetllada ben agradosa que ha d'encoratjar a sos organitzadors.

Segons notícies tenen en preparació *La dama alegre y Els tarats*.

—«Casino del Artesa». — Diumenge passat s'hi representa després d'una comedia castellana, la comedia en dos actes *Els poruchs* baix la direcció del Sr. Puig acompanyantlo en son desemeny les Sres. Loran, Darmit y Amat y els Srs. Galindo, Puig T., Gonfau, Sanchez y Cristià.

Pera'l diumenge que vé anuncian *L'Hereu escampa*, en parlarem detalladament.

Advertim que, en aquesta secció, no publicarem cap nova que no vingui directament remesa pels nostres corresponals. Y a les persones que aspirin a ser corresponals DE TOTS COLORS, els hi preguem que's dirigeixin a'n aquesta redacció, de paraula o per escrit, ab la seguretat de que seràn sempre ben atesos y acceptats agradosament mentres se compleixin, per abdues bandes, les condicions y requisits indispensables per garantir els nostres interesos y els de les persones que se'ns ofereixin.

Dels nostres Corresponals

VILANOVA Y GELTRÚ. — Una vegada més y aquesta espléndidament, ha donat prova la secció dramática del «Centre Català», representant *Terra baixa* que d'ella podém esperar verdaderes manifestacions artístiques, si els que la formen perseveren estudiant com ara y no els hi falta la ajuda material de aquell que poden y fins deuen dispensarlosi.

Veyent com els nostres amich interpretaren el famós drama d'En Guimerà, ab tanta senzillesa, bon gust sobrietat y sentiment, el més exigent no hauria dit, tant pel treball individual com pels efectes de conjunt, qu'es tractés d'una companyia d'aficionats; y ab aixó queda fet el millor elogi de la secció teatral del «Centre».

L'actriu Sra. Gertrudis Sanllehy, encarregada del paper de protagonista, va dirlo sense fe ni entusiasme, salvantse discretament ab els recursos que se adquireixen ab el llarch exercici de la professió. En cambi, la Srta. Josepha Olivella, sense possehir cap d'aquelles maneres perjudicials, tota ingenuïtat, estigué molt justa d'expressió en el dificultós paper de Nuri, interpretantlo ab fortuna. Son verdaderament notables els avenços que la Srta. Olivella fa ostensibles, cada volta que de nou se presenta en públich!

Sols al presentarse en escena, en el primer acte, la Albert Papiol, ja arrencà dels espectadors un fort aplaudiment per la molta propietat ab que caracterisà y vestí el *Menelich*, quina interpretació li estava confiada; va estar molt just durant tota l'obra, matisant moltes situacions ab detalls ben encertats d'una remarcable delicadesa artística—en la segona escena del segon acte, per exemple—, y salvantse en les situacions culminants, de tanta intensitat dramática y tan plenes de dificultats, ab una forsa de tràgica expressió que subjugà y emocionà al públich com sols ho logren els actors de fama. Cal fer menció, per la mestría ab que l'Albert Papiol les desemenyà, les escenes finals del segon y el tercer acte.

Es faria interminable aquesta resenya si volguessim seguir analisant ab detall el modo com els demés aficionats complirem llur comés. En Vadell, com sempre equilibrat e identificat del tot ab el personatge qu'interpretava; En Però afortunadíssim fent el *Perruca*; un *Xeixà* molt just va fer l'III; molt aïrós va sortir l'Oliva del seu paper; En Pascual y En Però varen estar inmillorables en els personatges *Sebastià* y *Perruca* que'ls hi foren confiats, y En Ferrán, ab la trasa d'un bon actor, va treure molt partit del xistós *Joseph*.

En aquesta representació de *Terra baixa* va debutar la Srta. Massip, demostrant tenir bones aptituds pera l'escena.

BERGA.—«Foment Catòlic».—Després de molt temps de parlar de la reforma del local s'ha decidit traslladar el teatre del recó de la dreta, ahont avuy està, al de l'esquerra. Es diu que la setmana entrant comensaran els treballs; no cal anarhi depressa que per fer un disbarat sempre es massa d'hora: Els aficionats que estaban ja preparant una funció per Pasqua granada, al saber aquesta resolució s'han demostrat molt contrariats.

Es precis que la Junta hi fixi la atenció, donchs si no's fan funcions de teatre en aquesta societat, ja no sabem que hi queda.

Va ab aquest nombre (REPARTIM als nostres compradors y CORRESPON als nostres subscriptors) el VIII plech, (16 pàg.) del magnífich drama de Gerolamo Rovetta

Papà ministre,
traducció catalana de Narcís Oller.

Seguim donant també ALS NOSTRES COMPRADORS Y SUSCRIPTORS el plech XV (8 pàgines) de

La fortuna boja,
hermosíssima comedia de'n Joseph Morató.

La Festa dels Jochs Florals celebrada a Belles Arts ha guanyat en magestat y correcció. No hi va haver casi crits, no's va fumar y tot oferia un conjunt ordenat y seriós que feia bó de veure. Per ella, podriem haver-nos cregut qu'habitavem un poble ahont la poesia, disfruta de gran estima. Però en realitat no es aixís. Ja que molts y molts dels qu'assistiren a la Festa, no's pendrán ja la molestia de llegir la soperba Egloga den Guasch, ni en tot l'any tornarán a pensar en que hi ha un art, que's la poesia, que deleïta, refina y ennobleix. Però de mal, el menys possible y, per això, es molt satisfactori pensar en la Festa, la multitud y ls aplausos y aclamacions que rebia la Reina al passar pels carrers; es alló, *si non e vero*.

Pròximament DE TOTS COLORS publicarà el seu primer nombre extraordinari.

Preu: 25 cèntims.

Dilluns passat, a les nou del vespre, tingué lloch al Saló de Llotja l'acte solemne en honor dels mestres en gay saber qui ja son morts.

Nombrós públich assistí a la vetllada. Varen llegir-se poesies de molts dels vells mestres y alguns dels assistents d'honor, extrangers, llegiren treballs elogiant la nostra ciutat, la nostra llengua y els nostres poetes.

Mr. Trassèrre declamà una llarguíssima poesia escrita en francès, cantant Barcelona el Llobregat, la nostra llengua, el Cid, Mossen Verdaguer, les montanyes de Montserrat, etc, etc.

Herr Vogel, l'ilustre catedràtic alemany esglaià a la concurrència al llegir un discurs escrit perfectament en llengua catalana. Tot el temps que va durar el parlament el públich li tributà entusiastes ovacions. Llavors eli anuncià per l'any vinent la publicació del seu gran diccionari català-alemany. Al devallar de la tribuna, a prechs d'un molt entusiasta, fervorós admirador, qui bracejava desafortat desde l'elevació eminent de la galeria, tothom s'alsà pera tributar al sabi home alemany la darrera ovació.

També llegí un curt discurs el gran talent hispà, en Marcell Menendez y Pelayo. Fogós, tremolant, ardit, feu escoltar sa veu de mestre, clara y rotunda com una bona definició. Fou molt felicitat y escomés al acabar.

Al punt que, el president, mossen Collell, comensava a resumir les impresions del acte, el graciós rellotge qui es en el gran saló, tocà dotze hores. Llavors mossen Collell digué aquesta hermosa y escaienta frase: «Germans meus, es l'hora dels esperits! Després, invità a tots els presents a fer una pila d'excursions ab els festejats forasters y indicà immediatament el lloch de suscripció y pago dels drets pera aitals festes. Recomanà als fidels y devots d'elles que no hi faltessin, proposà l'envio d'una corona a la tomba de D. Joan Fahstenrath, y tancà la sessió.

Que per molts anys, poguem veure la festa del Centenari!